

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 185/2013

Gasam Mamo Insurance Limited (C-3143)
(appellata)

Vs

All Freight Limited (C-3690)
(appellanti)

6 ta' Ottubru, 2017.

1. Permezz ta' Avviż ta' Talba¹ ipprezentat fil-25 ta' Marzu 2013 fit-Tribunal għal Talbiet Żgħar, l-attriċi llum appellata, kif surrogata fid-drittijiet tal-assikurata tagħha *Toly Products Limited*, talbet illi s-socjetà konvenuta *AllFreight Limited* tiġi kkundannata tħallasha s-somma ta' elf, sitt mija u erbgħa u sittin Ewro u sittax-il ċenteżmu (€1,664.26) danni sofferti mill-assikurata tagħha *Toly Products Limited* relattiva għall-konsenja ta' *plastic containers* li kellhom jiġu trasportati minn Malta lejn l-Amerka u li garrbu ħsarat fl-ammont indikat, liema ammont ġie mħallas mis-socjetà attriċi lill-*Toly Products Limited* u b' hekk saret id-debita surroga, u għal liema ħsarat hija responsabbli l-konvenuta, bl-ispejjeż u bl-interessi mid-data tal-preżentata ta' dan l-Avviż.
2. Permezz ta' risposta² ppreżentata fl-24 t' April 2013, l-konvenuta wiegħbet li t-talbiet attriċi huma nfondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt għaliex ma tistax titqies responsabbli peress li l-oġġetti telqu minn Malta fi stat tajjeb. Inoltré wiegħbet li m'hemmx prova in sostenn tal-allegati danni u f' kull każ irid jiġi ppruvat li ai termini tal-polza l-assigurat kien tassew intitolat għall-pagament mis-socjetà attriċi. F' kull każ, l-ammont pretiż huwa eċċessiv u mhux dovut.
3. Permezz ta' sentenza datata 27 ta' Jannar 2015, it-Tribunal għal Talbiet Żgħar iddecieda billi ċaħad l-eċċezzjonijiet tas-socjetà konvenuta u laqa' t-talbiet attriċi fl-ammont ta' elf sitt mija u u erbgħa u sittin Ewro u sittax-il ċenteżmu (€1,664.16) bl-imgħax u bl-ispejjeż hekk kif mitlub fl-avviż.

¹ Fol. 1.

² Fol. 6.

4. Illi minn din is-sentenza appellat AllFreight Limited. L-aggravju tagħha jirrigwarda l-apprezzament tal-provi u tal-fatti magħmul mit-Tribunal.
5. Illi permezz ta' risposta datata 13 ta' Novembru 2015, l-appellata wiegħbet li s-sentenza appellata hija ekwa u ġusta u timmerita konferma.

Ikkunsidrat:

6. Illi l-fatti fil-qosor huma s-segwenti:
 - **Clint Farrugia**, rappreżentant ta' *GasamMamo Insurance Limited* xehed³ li *Toly Products Ltd* ilha żmien twil inxurjata magħhom. L-assigurazzjoni tkopri t-traġitt tal-esporazzjoni tal-prodotti manufatturati minnhom. Il-każ in kwisjoni jirrigwarda l-esportazzjoni ta' kontenituri tal-plastik tal-kosmetiċi lejn l-Istati Uniti tal-Amerika hekk kif jirriżulta mill-*invoices* eżebiti bħala **Dok CF1** u **Dok CF2**.⁴ Fit-30 ta' Marzu 2012, ġew infurmati minn rappreżentat ta' *Toly Products Ltd*, li nċidentalment jismu ukoll Clint Farrugia, li l-kunsinna waslet fid-destinazzjoni tagħha danneġġjata, ossija xi kaxxi tal-kartun kienu imqatta u mtaqqabin, hekk kif jirriżulta mir-ritratti eżebiti bħala **Dok CF3** sa **Dok CF6**,⁵ u peress li dawn kienu jikkontjenu prodotti kozmetiċi, ma kienux aċċettabbli fis-suq Amerikan. It-trasportatur in kwistjoni kien *AllFreight Ltd*.⁶ Ġie ukoll mogħti rapport ta' American Airlines Cargo fis-sens li għaxar kaxxi minn sitt mija tnejn u tletin kaxxa kienu danneġġjati '*fiberboardbox*' '*torn*' '*punctured*' hekk kif jidher minn **Dok CF8**.⁷ Wara li sar il-*claim* u kienu sodisfatti bl-evidenza provduta, ħallsu lil *Toly Products Limited* is-somma ta' elf sitt mija u erbgħa u sittin ewro u sittax-il ċenteżmu (€1,664.16) u b' hekk ġew surrogati fid-drittjiet tagħhom kontra *AllFreight Ltd*.⁸ Jgħid li prodotti kozmetiċi kontaminati jiġu distrutti u hekk ġara f' dan il-każ, '*bħala salvage dawn huma inutilizzabbli*'. Hekk kif jirriżulta minn **Dok CF10**,⁹ *AllFreight* irrifjutat li taċċetta responsabbiltà għal din il-ħsara. Ġiet eżebita ukoll korrispondenza mmarkata **Dok CF11** sa **Dok CF** sa **Dok CF13**¹⁰ liema

³ Fol. 14 et seq. u 63 et seq.

⁴ Fol. 16 – 17.

⁵ Fol. 18 – 21.

⁶ **Dok CF7** fol.22.

⁷ Fol. 23.

⁸ **Dok CF9** fol. 24.

⁹ **Dok CF10**.

¹⁰ Fol. 26 – 28.

ittri qatt ma ġew imwiegħba u għalhekk l-attriċi kellha tipproċedi permezz tal-proċeduri odjerni;

- Xehed ukoll **Clint Farrugia**, group logistics manager ma' *Toly Products Limited*,¹¹ manufattriċi ta' kontenituri għall-prodotti kosmetiċi għall-esportazzjoni. Spjega li f' Marzu 2012 is-soċjetà *Toly Products Limited* inkarigat lil *AllFreight Limited* sabiex iġġorr konsenja ta' merkanzija konsistenti f' 632 *cartons sterile makeup boxes* mill-maħżen tal-kumpannija lil klijenta tagħha ġewwa l-Amerka, liema merkanzija ġiet ippakkjata f' sittax-il *pellet*.¹² Skont informazzjoni maħruġa mill-kumpannija tal-ajru *American Airlines*¹³ għaxar kaxxi mill-merkanzija esportata waslu l-Amerika mqattajn u mifqugħin. Peress li dan id-dannu espona l-prodotti għal kontaminazzjoni, il-kontenut ma setgħax jintuża mill-kumpannija klijenta ta' *Toly Products Limited* u għalhekk kellu jiġi distrutt.¹⁴ In vista tad-dannu subit, *Toly Products Limited* infurmat lil *GasamMamo Insurance Limited* kif ukoll lil *AllFreight Limited* u żammithom responsabbli għad-dannu subit. Da parti tagħha *AllFreight Limited* ċaħdet ir-responsabbiltà għad-danni u sussegwentement *GasamMamo Insurance Limited* ħallsithom l-*claim* tagħhom fis-somma ta' €1,664.16.¹⁵ In kontro-eżami spjega ukoll kif jippakkjaw il-kontenut ġewwa l-kaxxi.¹⁶ Qal li l-*makeup cases* ma kienux *individually wrapped* iżda ġo borża waħda kbira u jekk jiġu esposti għall-arja jiġu kontaminati. F' dan il-każ ma tqabbad ħadd biex jagħmel *quality control* fuq il-merkanzija sabiex jiġi stabbilit kienx hemm kontaminazzjoni jew ħsara peress li l-*insurance* ħallset u l-ispiza sabiex isir tali *quality control* hija sostanzjali.
- Fl-udjenza tas-7 ta' Jannar 2014, il-konvenuta rtirat ir-raba' eċċezzjoni tagħha;
- **Norvin Spiteri**, direttur ta' *AllFreight Ltd* xehed¹⁷ illi ġew ikkuntatjati minn ċertu Patricia Beingolea, impjegata ma' Adcom Worldwide (MIA), l-aġenta tal-konvenuta, dwar id-danni malli l-merkanzija ġiet rilaxxjata mid-Dwana ta' Miami u infurmaw b'dan lill-klijenta tagħhom *Toly Products Ltd* minnufih.¹⁸ Din ta' l-aħħar tathom struzzjonijiet biex

¹¹ Fol. 32 et seq.

¹² **Dok CFX1** fol. 34.

¹³ **Dok CFX3** fol. 37.

¹⁴ **Dok CFX4** fol. 38 et seq.

¹⁵ **Dok CFX6** fol. 43.

¹⁶ **Dok CFX7** fol. 67.

¹⁷ Fol. 45 et seq. u 69 et seq.

¹⁸ **Dok NS2** fol. 45.

izommu l-prodotti danneġġjati ġewwa *warehouse* tal-Adcom, sabiex is-*surveyor* tal-insurance ikun jitsta' jispezzjonhom,¹⁹ u hekk għamlu. Adcom infurmawhom li *'content seemed to be ok'*²⁰ hekk kif jirrizulta ukoll minn numru ta' ritratti li juru li l-ħsara kienet waħda superfiċjali u li l-kontenut ma kienx danneġġjat.²¹ Juri ukoll li parti żgħira biss kien bil-ħsara. Li tqattgħat kienet il-kartuna. Il-kaxxi baqgħu għand Adcom u ħadd iżjed ma mar jispezzjonhom.²²

7. L-apprezzament tal-fatti li għamel it-Tribunal kien is-segwent:

'Illi dan huwa claim għad-danni kaġunati lill-assikurat Toly Products fuq prodotti li kellha tesporta barra minn Malta lejn l-Amerika. Ħareġ mill-provi u li ma hemmx kontestazzjoni li dawn ma ġewx aċċettati mill-klijent tat-Toly Products għaliex il-kaxxi ta' barra kienu mqattgħin u mtaqqbin. Ir-rapport (a fol 23 tal-process) magħmul minn American Airlines Cargo jindika li kien hemm għaxar (10) kaxxi li kienu "torn" u "punctured" u din hi l-prova li ressqet l-insurance. Illi huwa minnu illi dawn setgħu jagħmlu survey fuq dawn l-għaxar (10) kaxxi biex jkollhom l-aħjar prova ta' x'kienet il-ħsara. Ħareġ ukoll li dan kien għaliex dawn kienu prodotti ta' kosmetika li kellhom bilfors jkunu sterili u għalhekk malli l-kaxxi ġew imtaqqbin dawn ma kienux tajbin għall-użu tal-klijenti ta' Toly Products.

Ma ngabet l-ebda prova oħra flief informazzjoni mingħand impjegata tal-Etcom Worldwide Airlines li l-ħsarat kienu superfiċjali għaliex kienu fuq il-kaxxi. It-Tribunal iħoss illi mingħajr apprezzament għall-prodott kulhadd jista jaqa' għal din il-konklużjoni. It-Tribunal għandhu jagħti deċiżjonijiet skont dak li hu ekwu għalhekk in vista tal-fatt li l-merkanzija ma setatx tintuża u għalkemm ma hemmx survey hemm provi suffiċjenti biex juru illi l-ħsara li ġiet ikkaġunata saret fit-traġitt u għalhekk għandu jilqa' t-talba tas-Socjeta' attriċi fl-ammont kif mitlub.'

8. Illi permezz tal-aggravju tagħha, l-appellanti tilmenta li mill-provi prodotti jirrizulta li l-unika ħsara kienet fil-kaxxi esterni tal-kartun mibgħuta minn *Toly Products* lill-klijent tagħha fl-Istati Uniti u ma tressqet ebda prova konkreta li l-kontenut tal-kaxxi kien tassew danneġġjati *beyond commercial use*. Lanqas ma tressqet prova dwar il-valur tad-danni allegatament sofferti. *Survey* ma sarx minkejja li kien hemm opportunità li jsir u ladarba l-konvenuta ressqet prova li *'the contents appear to on our eyes to be ok'* it-Tribunal ma setgħax jiskarta din il-prova u jilqa' t-talbiet attriċi abbażi tal-ekwità. Kif deċiż minn din il-Qorti diversament presjeduta, dan l-istrument deċiżjonali ma jridx jivvjola n-normi pożittivi tal-ġustizzja, sew proċedurali, in kwantu għall-oneru

¹⁹ Dok NS3 fol. 57.

²⁰ Dok NS4 fol. 56.

²¹ Dok NS5 fol. 52 – 55.

²² Dok NS6 fol. 61.

tal-provi, sew sostantiv, in rigward għar-reqwiziti bażiċi f' materja ta' kolpa extra-kontrattwali.²³

9. Jirrizulta pacifiku li l-merkanzija intbagħtet minn Malta fi stat tajjeb. Madanakollu, malli l-merkanzija waslet l-Istati Uniti, l-American Airlines Cargo irrapportat '*fiberboard box*' ta' '*10 boxes torn and punctured*'. Clint Farrugia, impjegat mal-kumpannija *Toly Products Limited* ikkonferma li minħabba d-danni rappurtati l-merkanzija relattiva kellha tiġi distrutta peress li kien hemm possibbiltà ta' kontaminazzjoni tal-prodotti kozmetiċi in kwistjoni.
10. Bla dubju, ir-responsabbiltà li l-merkanzija titwassal lid-destinatarja fi stat tajjeb kienet tal-konvenuta appellata. Din il-qorti hi tal-fehma li ladarba l-merkanzija ma waslitx għand id-destinatarja fl-istess kundizzjoni li kienet meta telqet minn Malta, u ladarba l-*packaging* kien qiegħed jippreżerva l-isterilità tal-prodott saritlu l-ħsara, kien jinkombi fuq l-appellanti tipprova li d-dannu subit kien wieħed superficjali u m'effettwax il-merkanzija nnifisha kif allegat minnha. Norvin Spiteri fix-xhieda tiegħu jikkontendi li d-dannu sar biss fil-kartuna, iżda fix-xhieda tiegħu huwa stess jammetti li dawn il-prodotti ġew unikament spezzjonati minn Patricia Beingolea, li mhijiex *surveyor*, ġewwa l-*warehouse* ta' *Adcom* fl-Amerka fejn inżammu sakemm ma ġew distrutti u għalhekk huwa qatt ma spezzjona d-danni personalment. Jistrieħ biss fuq ir-ritratti u l-informazzjoni mogħtija lilu mill-imsemmija Patricia Beingolea. Din ta' l-aħħar, permezz ta' email datata 29 ta' Marzu 2012,²⁴ tgħid biss li '*the contents appear in our eyes to be okay*'. Pero' m'hemm l-ebda prova li din il-persuna spezzjonat kull waħda mill-kaxxi li kienu "*torn and punctured*". F'dan il-każ lanqas ma kien biżżejjed li ssir spezzjoni biss. Ladarba l-oġġetti fil-boroż kienu sterilizzati, dak li rrapportat Beingolea m'huwiex xi ċertifikat li l-merkanzija setat tinbiegħ.
11. Fil-fehma tal-qorti il-kliem '*the contents appear in our eyes to be okay*' jindika iżda li: (i) *Adcom* analizzat il-merkanzija biss b' mod superficjali u mad-daqqa t'għajn; u (ii) l-fatt li '*the contents appear in our eyes to be okay*' ma jeskuldix li l-merkanzija kienet għada sigillata sew b'mod illi baqgħat sterilizzata. Dan il-fatt lanqas jista' jiġi eskluż mill-kopji tar-ritratti, kif tippretendi l-appellanti, li juru b'mod ċar li l-kaxxi ġew danneġġati tant li l-*plastic packaging* ġie espost.
12. L-appellanti tilmenta ukoll li l-appellata ma għamlet l-ebda *survey* ulterjuri tad-dannu subit. Madanakollu, il-fatt li l-kaxxi ġew danneġġati huwa evidenti

²³ **Martin Paul u Connie konjuġi Vella vs Chris Micallef**, deċiż fis-6 t' Ottubru 2010.

²⁴ Fol. 56.

mir-ritratti eżebiti kif ukoll mir-rapport tal-kumpannija *American Airlines Cargo* li ma għandha l-ebda rabta mal-attriċi. Inoltré, id-dannu ġie kkonfermat minn Patricia Beingolea impjegata ta' *Adcom*, l-agenta tal-appellanti, li f' email datata 28 ta' Marzu 2012 tgħid: *'.. this freight arrived with 10 packages damage ..'*²⁵ Kif xehed Clint Farrugia ta' *Toly Products Limited* in kontro-eżami,²⁶ il-*quality control* neċessarju sabiex jiġi determinat jekk l-merkanzija ġol-kaxxi danneġġati kinitx għada effettivament sterili *o meno* kien jinvolvi spejjeż sostanzjali b'dan illi kien aktar f'loku li tarmi l-merkanzija u tibgħat il-kunsinna mill-ġdid. Toly Products Limited ma kellha l-ebda dmir li tinkorri spejjeż żejda u għamlet sew li għażlet it-triq tas-serġan il-moħħ meta tikkunsidra li l-merkanzija hi steralizzata u għalhekk il-packagin hu kardinali sabiex il-prodott jibqa' tajjeb biex jinbiegħ fis-suq.

13. L-appellanti tilmenta ukoll li l-valur tad-danni sofferti ma ġiex pruvat. Clint Farrugia, in rappreżentanza ta' *Toly Products Limited* kif ukoll Clint Frarrugia in rappreżentanza tal-attriċi appellata t-tnejn xhedu li l-valur tal-*claim* li ġiet eventwalment imħallsa mill-attriċi kien €1,664.16. Din il-prova fl-ebda waqt ma ġiet kontestata. Anzi, fl-udjenza tas-7 ta' Jannar 2014, il-konvenuta rtirat ir-raba' eċċezzjoni tagħha, ossija, li *'l-ammont pretiż huwa eċċessiv u mhux dovut'*. Din il-Qorti tqis għalhekk dan l-ilment għal kollox fieragħ.

Għal dawn il-motivi il-Qorti, sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq, tiċhad l-appell tas-soċjetà konvenuta *AllFreight Limited*, bl-ispejjeż kontra tagħha.

Anthony Ellul.

²⁵ Fol. 50.

²⁶ Fol. 65.